

404 Sivistyksen hallinto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Sivistyksen hallinto tarjoaa tukipalveluja sivistyksen toimialan yksiköille ja vastaa HYTE-koordinaatiosta kunnassa.
Vastuuhenkilö sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tehtävä sivistyspalvelujen ja hyvinvointia tukevien palvelujen laadukas ja vaikuttava järjestäminen
Sitovia tavoitteita (Strategia, hyvinvointisuunnitelma ja LYK huomioiden) 1. tehostetaan ja kehitetään työryhmätoimintaa (kestävä talous) 2. kestäväään tulevaisuuteen tähtäävien kehittämishankkeiden tuki yksiköille: UKK3.0, LYK (hyvä ja turvallinen arki) 3. kehitetään työkaluja ja toimintamalleja lapsivaikutusten arvioinnin vahvistamiseen (LYK, johtamiskulttuuri)
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle 2a. UKK3.0-hanke edellyttää kuntaverkostoa, jonka muotoutuminen on vaiheessa 2b LYK-hanke ulottuu kuntaorganisaatiossa sivistyksen toimialan ulkopuolelle, tuloksellisuus ei ole yksin sivistysosaston vaikutettavissa 3 päätöksenteon ja ennakoivan vaikutusten arvioinnin yhteensovittamisen aikatauluhaasteet 4 ja 5 tavoitteen toteutuminen edellyttää laajaa yhteistyötä kunnan yksiköiden kesken sekä kunnassa kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa
Tunnusluvut ja mittarit 1: Työryhmien määrä vähenee 2: UKK3.0: verkoston rakentamisessakuntakontaktien määrä vähintään 1 3: LAVA-materiaaleja tuotettu, vähintään 1 pilotointi toteutettu kaikilla toimialoilla (hallinto / tekninen / sivistys), koulutuksista on jaettu tietoa: vähintään 5 henkilöä on osallistunut eOppiva-koulutuksiin
Toiminnan painopistealueet 2027 - UKK3.0 hankkeen eteneminen perusopetuksessa - LYK-prosessin jalkauttaminen koko organisaatioon, - Vanhemmuuden tukeminen, mallien kehittäminen hankepilotissa - Ikäihmisten yksinäisyystyö sekä osallisuuden ja naapuriavun vahvistaminen

Sivistyksen hallinto	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	Muutos,%
T U L O T (ulkoiset)	0	0	0	---	---
M E N O T (ulkoiset)	-94982	-99052	-95526	-3526	-3,6
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-94982	-99052	-95526	-3526	-3,6
Poistot					
TULOT (sisäiset)	465	504	0	-504	
MENOT (sisäiset)	-2313	-1668	-3010	1342	-80,5
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-1848	-1668	-3010	1342	-80,5
TOIMINTAKATE YHT.	-96830	-100720	-98536	-2184	-2,2

410 Perusopetus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Perusopetus tarjoaa kaikille lapsille tiedolliset ja taidolliset välineet elämässä pärjäämiseen. Arvomme sinnikkyys, kunnioitus ja vastuuntunto ohjaavat toimintaamme. Opetus- ja kasvatustyötä teemme yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteenamme on omat vahvuutensa tunteva, rohkeaksi toimijaksi kasvava oppilas, joka saa tarvittavat valmiudet elämään ja jatko-opintoja varten.
Vastuuhenkilö Perusopetuksen rehtori
Tehtävä Perusopetus antaa pohjan laajan yleissivistyksen muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen sekä valmiudet toisen asteen opintoihin. Opetus edistää osallisuutta ja kestäväää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Lähde: <i>Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014</i>
Sitovia tavoitteita (Strategia, hyvinvointisuunnitelma ja LYK huomioiden) 1. Kouluinnostuksen ja oppimisesta kiinnostumisen kasvattaminen 2. Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen ja aikuisten välittävän läsnäolon lisääminen 3. Vanhemmuuden vahvistaminen ja yhteistyö kotien kanssa
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle 1. Yhteiskunnallinen ilmapiiri; oppimismyönteisen ilmapiirin luomisen ongelmat paikallisesti 2. Toimintamallien vakiintumattomuus, henkilöstön kuormitus 3. Toimintamallien kehittymättömyys
Tunnusluvut ja mittarit Palautekyselyn kysymykset: 1) <i>Oppiminen kiinnostaa minua</i> 2) <i>Opettajat kiinnittävät huomiota oppilaiden hyvinvointiin ja Minua kannustetaan osallistumaan aktiivisesti koulun toimintaan</i> 3) <i>Ajatuksiani kuunnellaan koulun tapaamisissa ja oppilaskyselyn hyvinvointi-osion ka</i>
Toiminnan painopistealueet 2027 Oppilaiden kouluinnostuksen ja osallisuuden kasvattaminen ja aikuisten välittävän läsnäolon vahvistaminen. Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen kotona ja koulussa.

Perusopetus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	342753	100007	102000	1993	1,99
M E N O T (ulkoiset)	-2713392	-2552317	-2622815	70498	2,76
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-2370639	-2452310	-2520815	68505	2,79
Poistot	-214582	-144540	-212967	68427	47,34
TULOT (sisäiset)	25502	24000	0	24000	--
MENOT (sisäiset)	-517325	-458520	-457780	-740	0,16
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-491822	-434520	-457780	23260	5,35
TOIMINTAKATE YHT.	-3077043	-3031370	-3191562	160192	5,28

Lukio 4200

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti, valtakunnallisesti ja myös globaalisti. Pidämme huolta, että lasten oikeudet toteutuvat läpi kaiken toimintamme. Opetamme opiskelijoillemme akateemisten taitojen lisäksi taitoja itsenäiseen elämään ja itsensä kehittämiseen.

Yrittäjämäinen asenne, kestävän kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa. Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta- ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä. Yhteistyö Rautalammin ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran. Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin.

Vastuhenkilö
Virpi Uusiperhe

Tehtävä

Rehtori

Sitovia tavoitteita (Strategia, hyvinvointisuunnitelma ja LYK huomioiden)

1. Vanhemmuuden tukeminen
2. Opiskelijamäärä syksyllä 2026 vähintään 120
3. Uusia kansainvälisiä opiskelijoita vähintään 5 syksyllä 2026

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

1. Vanhemmat eivät innostu koulun tarjoamasta toiminnasta tai informaatiosta.
2. Kilpailu opiskelijoista kiristyy nuorten määrän vähetessä valtakunnallisesti. Lisäksi ratsastusta tarjoavien lukioden määrä kasvaa.
3. Uusille KV-opiskelijoille tulevat lukuvuosimaksut vaikeuttavat opiskelijoiden mahdollisuuksia Suomessa.

Tunnusluvut ja mittarit

1. Kv-opiskelijoiden huoltajakontaktien määrä
1. Huoltajille suunnattujen tapahtumien ja viestinnän määrä
2. Toteutuva opiskelijamäärä
3. Uusien kv-opiskelijoiden määrä

Toiminnan painopistealueet 2027

Lukuvuoden 2026–2027 teemana on ”Käytöstavat - muiden huomioon ottaminen”.

Painopisteet:

- Ratsastus
- Teatteri

- Markkinointi
- Kansainvälisyys

Lukio	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	29778	14096	15700	1604	11,4
M E N O T (ulkoiset)	-1078673	-1144896	-1217021	72125	6,3
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-1048896	-1130800	-1201321	70521	6,2
Poistot	-114733	-114732	-144733	30001	26,1
TULOT (sisäiset)	3293	4404	0	4404	—
MENOT (sisäiset)	-184919	-182988	-281656	98668	53,9
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-181626	-178584	-281656	103072	57,7
TOIMINTAKATE YHT.	-1345255	-1424116	-1627710	203594	14,3

440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Sisä-Savon kansalaisopiston tarjonnassa on Rautalammin kunnan alueella monipuolisesti kursseja eri-ikäisille kuntalaisille. Yleisöluennot ovat kaikille avoimia. Kurssisuunnittelua tehdään kuntalaisia osallistaen. Kuopion konservatorio järjestää taiteen perusopetusta musiikissa. Opetus on pitkäjännitteistä musiikillisten taitojen ja valmiuksien kartuttamista. Oppilaat esiintyvät kunnassa toteutettavissa tilaisuuksissa. Harrastusmahdollisuudet tukevat lapsen oikeutta elämään ja kehittymiseen sekä vahvistavat osallisuutta. (LYK, HVS)
Vastuhenkilö Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tehtävä Hyvinvointia tukevien vapaa-aikapalvelujen monipuolinen tarjoaminen kuntalaisille. Tietojen, taitojen kartuttaminen ja jalostaminen sekä fyysisen kunnan monipuolinen kohottaminen.
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Kurssitarjonta sisältää monipuolisesti ainakin liikuntaa, eri taiteenalojen kursseja, kädentaitoja ja kieliä. (hyvä ja turvallinen arki) 2. Kurssimäärä supistuu enintään 10%, (hyvä ja turvallinen arki) 3. Konservatorion oppilasmäärä on vähintään 10 (hyvä ja turvallinen arki)
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Kunnalla ei ole suoraa edustusta oppilaitosten hallinnossa, ja näkemyksen välittyminen on epäsuoraa. Valtio toimeenpanee taiteen perusopetuksen rahoituksen ja lainsäädännön kokonaisuudistusta.
Tunnusluvut ja mittarit Kansalaisopisto Opetustuntien määrä vähintään 1900 Toteutuneet kurssit vähintään 70 Konservatorio Opetustuntien määrä vähintään 300 Oppilaiden määrä vähintään 10
Toiminnan painopistealueet 2027 Hyvinvointinäkökulman vahvistaminen, palvelun saatavuuden varmistaminen ja vahvistaminen.

VST & TPO	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	-80581	-88200	-84000	-4200	-4,76
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-80581	-88200	-84000	-4200	-4,76
Poistot					
TULOT (sisäiset)					
MENOT (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHT.	-80581	-88200	-84000	-4200	-4,76

450 Joukkoliikenne
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Joukkoliikennepalvelu mahdollistaa kyliltä asioiminen kirkonkylälle, kirkonkylältä joukkoliikennevuorot Suonenjoelle ja Kuopioon sekä toimivat vaihtoyhteydet eri puolille Suomea. Joukkoliikenneyhteydet tukevat lapsen oikeuksista osallisuutta.
Vastuuhenkilö Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tehtävä Joustavaa asumista tukevat joukkoliikennepalvelut
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Tiedotuksen kehittäminen (elinvoimaisuus) 2. Matkaketjuajattelun vahvistaminen (elinvoimaisuus, hyvä ja turvallinen arki) 3. Liikennetarjonnan supistaminen vastaamaan talouden resursseja (kestävä talous)
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Kustannuskehitys on ennakoimatonta. Näkemyksen välittyminen Traficomin suuntaan on haastavaa, kuntien tarpeet ja näkemykset poikkeavat toisistaan. Traficom-liikenteessä kustannuspaine on merkittävä.
Tunnusluvut ja mittarit Matkustajamäärän kehitys: lasku max 5% nykyisellä vuorotarjonnalla Matkaketjujen muodostuminen määrä: 50%:sta vuoroja on junayhteys Aikataulujulkaisujen määrä ja jakelujen määrä: vähintään 3
Toiminnan painopistealueet 2027 Kunnan sisäisestä liikenteestä tiedottaminen tehokkaasti Traficom-liikenteeseen näkemyksen välittäminen peruspalvelun vahvistamiseksi.

Osasto	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	-35825	-42504	-50000		
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-35825	-42504	-50000		
Poistot					
TULOT (sisäiset)					
MENOT (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHT.	-35825	-42504	-50000	7496	17,6

453 Varhaiskasvatus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Varhaiskasvatuksen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Rautalammin varhaiskasvatussuunnitelmaan.
Vastuuhenkilö Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja
Tehtävä Laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Vanhemmuuden tukeminen ja lasten osallisuus Tuetaan lasten ja huoltajien välistä vuorovaikutusta yhteisillä tapahtumilla vähintään kerran vuodessa. Huoltajien osallisuutta ja vanhemmuutta pyritään vahvistamaan kerran vuodessa toteutettavilla varhaiskasvatuskeskusteluilla ja 3- ja 5-vuotiaille toteutettavilla lapset puheeksi keskusteluilla kerran vuodessa. Sekä huoltajista koostuvan asiakasraadin kokoukset ylläpitävät huoltajien ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä lasten eduksi kokoontumalla kaksi kertaa vuodessa. 2. Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus ja luonnon vuosikellon mukainen toiminta Kehitetään kokopäiväleikkipedagogiikka ja tuetaan henkilöstön pedagogista osaamista pedatiimeilla kerran kuukaudessa. Lasten osallisuutta tuetaan ja heidän ääntä kuunnellaan lasten kehitykselle ominaisimmilla tavoilla: lapsia havainnoimalla, haastatteleamalla ja lasten kokouksissa kerran kuukaudessa. Toteutamme luontopainotteisuutta puhtaan luonnon keskellä Rautalammissa suunnitelmallisesti varhaiskasvatuksessa ja arvioimme luonnon vuosikellon mukaisen toiminnan toteutumista puolivuositain. 3. Työhyvinvoinnin tukeminen Hyvinvoivat lapset tarvitsevat hyvinvoivia aikuisia. Arvostavaan johtamiskulttuuriin kuuluu oleellisena osana henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen, jota tuetaan henkilöstön työhyvinvointiryhmien säännöllisillä kokoontumisilla kaksi kertaa vuodessa, joissa suunnitellaan muun muassa arjen pieniä tekoja työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi työyhteisössä.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle 1. Yhteisiä tapahtumia tai keskusteluja ei järjestetä tai niihin ei saada osallistettua perheitä 2. Kokopäiväleikkipedagogiikan kehittämiseen tai luonnonvuosikellon mukaiseen toimintaan tai työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ei sitouduta, henkilöstön poissaolot

Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Arial 12 pt, poista suluissa oleva teksti)

1. Mitataan yhteistyön määrää, toteutuuko yksi tapahtuma huoltajille ja lapsille kerran vuodessa, toteutuvatko vasu- tai lapset puheeksi keskustelut kerran vuodessa, toteutuvatko asiakasraadinn palaverit kaksi kertaa vuodessa.
2. Mitataan toteutuvatko pedatiimit kerran kuukaudessa. Mitataan toteutuvatko lasten kokoukset (pienemmillä lapsilla havainnointi) kerran kuukaudessa. Mitataan luonnon vuosikellon mukaisen toiminnan toteutumista puolivuositain.
3. Mitataan toteutuvatko työhyvinvointiryhmän kokoontumiset kaksi kertaa vuodessa.

Toiminnan painopistealueet 2027

1. Vanhemmuuden tukeminen ja lasten osallisuus
2. Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus ja luonnon vuosikellon mukainen toiminta
3. Työhyvinvoinnin tukeminen

Varhaiskasvatus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	109004	81498	14580	-66918	-82,1
M E N O T (ulkoiset)	-1134112	-1408891	-1378234	-30657	-2,17
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-1025108	- 1327393	-1363654	36261	2,73
Poistot	-10263	-10140	-9139	-1001	-9,87
TULOT (sisäiset)	17545	17400	0	-17400	–
MENOT (sisäiset)	-342393	-336132	-332127	-4005	-1,19
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-324848	-318732	-332127	13395	4,2
TOIMINTAKATE YHT.	-1360219	-1656265	-1704920	48655	2,94

454 Esiopetus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetussuunnitelman perusteisiin ja Rautalammin esiopetussuunnitelmaan.
Vastuuhenkilö Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja
Tehtävä Laadukkaiden esiopetuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Vanhemmuuden tukeminen ja lasten osallisuus Tuetaan lasten ja huoltajien välistä vuorovaikutusta yhteisillä tapahtumilla vähintään kerran vuodessa. Huoltajien osallisuutta ja vanhemmuutta pyritään vahvistamaan kerran vuodessa toteutettavilla esiopetus-varhaiskasvatuskeskusteluilla. Sekä huoltajista koostuvan asiakasraadin kokoukset ylläpitävät huoltajien ja esiopetuksen yhteistyötä lasten eduksi kokoontumalla kaksi kertaa vuodessa. 2. Laadukas pedagoginen esiopetus ja luonnon vuosikellon mukainen toiminta Kehitetään kokopäiväleikkipedagogiikka ja tuetaan henkilöstön pedagogista osaamista pedatiimeilla kerran kuukaudessa. Lasten osallisuutta tuetaan ja heidän ääntä kuunnellaan lasten kehitykselle ominaisimmilla tavoilla: lapsia havainnoimalla, haastatteleamalla ja lasten kokouksissa kerran kuukaudessa. Toteutamme luontopainotteisuutta puhtaan luonnon keskellä Rautalammissa suunnitelmallisesti esiopetuksessa ja arvioimme luonnon vuosikellon mukaisen toiminnan toteutumista puolivuositain. 3. Työhyvinvoinnin tukeminen Hyvinvoivat lapset tarvitsevat hyvinvoivia aikuisia. Arvostavaan johtamiskulttuuriin kuuluu oleellisena osana henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen, jota tuetaan henkilöstön työhyvinvointiryhmien säännöllisillä kokoontumisilla kaksi kertaa vuodessa, joissa suunnitellaan muun muassa arjen pieniä tekoja työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi työyhteisössä.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle 1. Yhteisiä tapahtumia tai keskusteluja ei järjestetä tai niihin ei saada osallistettua perheitä 2. Kokopäiväleikkipedagogiikan kehittämiseen tai luonnonvuosikellon mukaiseen toimintaan tai työhyvinvoinnin ylläpitämiseen ei sitouduta, henkilöstön poissaolot
Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Arial 12 pt, poista suluissa oleva teksti)

1. Mitataan yhteistyön määrää, toteutuuko yksi tapahtuma huoltajille ja lapsille kerran vuodessa, toteutuvatko esiopetus-varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut tai lapset puheeksi keskustelut kerran vuodessa, toteutuvatko asiakasraadin palaverit kaksi kertaa vuodessa.
2. Mitataan toteutuvatko pedatiimit kerran kuukaudessa. Mitataan toteutuvatko lasten kokoukset kerran kuukaudessa. Mitataan luonnon vuosikellon mukaisen toiminnan toteutumista puolivuositain.
3. Mitataan toteutuvatko työhyvinvointiryhmän kokoontumiset kaksi kertaa vuodessa.

Toiminnan painopistealueet 2027

1. Vanhemmuuden tukeminen ja lasten osallisuus
2. Laadukas pedagoginen esiopetus ja luonnon vuosikellon mukainen toiminta
3. Työhyvinvoinnin tukeminen

Esiopetus	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	7171	0	0	0	---
M E N O T (ulkoiset)	-134666	-173401	-150129	-23272	-13,42
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-127494	-173401	-150129	-23272	-13,42
Poistot					
TULOT (sisäiset)	2071	2100	0	-2100	---
MENOT (sisäiset)	-18768	-14844	-13459	-1385	-9,33
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-16697	-12744	-13459	715	5,61
TOIMINTAKATE YHT.	-144191	-186145	-163588	-22557	-12,11

440 Nuorisotyö
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoinna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuorisotoimi koordinoi myös mm. kerhotoimintaa, nuorten kesätyöllistymistä, lapsiparlementtitoimintaa ja nuorisovaltuustotoimintaa. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä on erityistä tukea tarvitsevien nuorten tukena, sekä mukana ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä. Koulunuorisotyöntekijä vastaa pääsääntöisesti kouluilla toteutettavasta nuorisotyöstä. Toimintaa ohjaa YK:n hyväksymä kansainvälinen lapsen oikeuksien sopimus.
Vastuhenkilö Vapaa-aikasihteeri, 70% työajalla Muu henkilöstö: Etsivä nuorisotyöntekijä, kokoaikatyö Koulunuorisotyö, kokoaikatyö (puolikas työaika nuorisotoimella ja puolikas työaika perusopetuksessa)
Tehtävä Laadukkaiden nuorisopalvelujen järjestäminen.
Sitovia tavoitteita (Strategia, hyvinvointisuunnitelma ja LYK huomioiden) 1. Tiivistää lapsiparlamentin ja nuorisovaltuuston yhteistyötä 2. Tiedottaa huoltajia ajankohtaisista aiheista eri viestintäkanavien kautta.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Taloudelliset haasteet.
Tunnusluvut ja mittarit Vuosi 2025: Nuorisotilakävijöitä 3112 ja etsivän asiakkaita vuodessa 46.
Toiminnan painopistealueet 2027 Monikanavainen tiedottaminen.

Nuorisopalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	77327	42504	55500	12996	30,6
M E N O T (ulkoiset)	-187903	-203056	-199200	-3856	-1,9
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-110275	-160552	-143700	-16852	-10,5
Poistot					
TULOT (sisäiset)	1	0	0	0	---
MENOT (sisäiset)	-21190	-18780	-16516	-2264	-12,1
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-21189	-18780	-16516	-2264	-12,1
TOIMINTAKATE YHT.	-131464	-179332	-160216	-19116	-10,7

450 Liikunta
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikunnan toiminnallisesta yhdessä kunnan kanssa huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani. Toimintaa ohjaa YK:n hyväksymä kansainvälinen lapsen oikeuksien sopimus.
Vastuuhenkilö Vapaa-aika sihteeri, 30% työajalla Muu henkilöstö: Uimahallin lippukassan hoitaja, osa-aikatyö ja tuntityö. Työtehtävät on jaettu kolmelle työntekijälle. Uimahallin uinninvalvoja, osa-aikatyö ja tuntityö Liikuntaneuvoja, kokoaikainen
Tehtävä Laadukkaiden liikuntapalvelujen järjestäminen.
Sitovia tavoitteita (Strategia, hyvinvointisuunnitelma ja LYK huomioiden) 1. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee järjestöavustuksella vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi. 2. Liikuntavälituntien toteutuminen perusopetuksessa.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Taloudelliset haasteet ja energiahinnan nousu.
Tunnusluvut ja mittarit Vuosi 2025: Uimahallin kävijät/vuosi 6101 uimahallikävijää (supistettu aukioloaika).
Toiminnan painopistealueet 2027 Lasten ja nuorten matalan kynnyksen maksuton toiminta.

Liikuntapalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	23528	21003	20800	-203	-0,97
M E N O T (ulkoiset)	-108166	-119271	-132676	13405	11,2
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-84638	-98268	-111876	13608	13,8
Poistot	-26299	-25524	-24868	-656	-2,6
TULOT (sisäiset)	1701	1224	1700	476	38,9
MENOT (sisäiset)	-30344	-31836	-31296	-540	-1,7
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-28643	-30612	-30226	-386	-1,3
TOIMINTAKATE YHT.	-139580	-154404	-166970	12566	8,1

480 Kirjasto									
Toiminnan kuvaus / palveluajatus 1. Kaikille mahdollisuus lukea - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten. 2. Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä. 3. Osaamista ja yhteistyötä - Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa. 4. Kaikille avoin tila - Jokainen on tervetullut kirjastoon									
Vastuhenkilö kirjaston johtaja									
Tehtävä: Yleisen kirjaston tehtävänä on: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Edellä tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492)									
Sitovia tavoitteita 1. Lisätään kirjaston näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ja paikallisviestinnässä. 2. Edistetään kestävästä kehitystä laajentamalla esinelainauksen tarjontaa.									
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Kirjastorakennuksen ikä ja talotekniikan vanheneminen voivat aiheuttaa korjaus- ja ylläpitokustannuksia, joihin ei ole mahdollista varautua etukäteen.									
Tunnusluvut ja mittarit Tavoitteena on käytetty Pohjois-Savon kirjastojen keskiarvoa (OKM:n tilasto 31.12.2025).									
2878	2023	%	2024	%	2025	%	Tavoite 2027 %	Toteuma 31.8.2026	%
Lainaus	40074	14,11	36330	14,98	41495	14,14	13,7	22923	7,9
Käynnit	37943	12,8	51734	17,14	46858	15,97	9,24	31552	10,9
Kävijät / toimintakulut		7,77		5,96		5,73	6,57	5,48	

Toiminnan painopistealueet 2027

Toiminnan painopistealueet on mainittu tavoitteiden yhteydessä.

Kirjasto	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	25076	14175	11907	-2268	-16
M E N O T (ulkoiset)	-257052	-245293	-257587	12294	5,0
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-231976	-231118	-245680	14562	6,3
Poistot	-2362	-1452	-1868	416	28,6
TULOT (sisäiset)	14198	14556	9458	-5098	-35,0
MENOT (sisäiset)	-55413	-47784	-50518	2734	5,7
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-41216	-33228	-41060	7832	23,6
TOIMINTAKATE YHT.	-275554	-265798	-288608	22810	8,6

KULTTUURI 490

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kulttuuritoimi tuottaa, koordinoi ja kehittää monipuolisesti kulttuuripalveluja eri väestöryhmien saavutettavaksi. Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin vahvistaminen, vuorovaikutuksen sekä Rautalammin vetovoimaisuuden edistäminen ja yhteistyön lisääminen tasa-arvoisesti.

Vastuhenkilö

Viestintä- ja kulttuurikoordinaattori Tiina Laitinen

Tehtävä

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, ja tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

1. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
2. luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
3. edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Kunta voi yllä mainittuja tehtäviä järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Sitovia tavoitteita (Strategia, hyvinvointisuunnitelma ja LYK huomioiden)

1. Kulttuurikokemusten järjestäminen ja koordinoiminen eri väestöryhmien saavutettavaksi, yhteistyössä yhdistysten, kylien ja muiden tahojen kanssa
2. Vuorovaikutteisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen
3. Lapsille, nuorille ja perheille suunnitellaan (heitä kuullen) turvallisia, päihteettömiä ja esteettömiä tapahtumia

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

1. Työajan ja tiimin riittämättömyys (½ htv)
2. Kolmannen sektorin aktiivisuuden hiipuminen, mikä vaikuttaa suoraan tapahtumien ja kulttuurisisältöjen kustannuksiin, määrään, laatuun ja saavutettavuuteen
3. Viestimisen haasteet (kentän pirstaleisuus)

Tunnusluvut ja mittarit

1. Palautekyselyt valituista tapahtumista
2. Kävijämäärät tapahtumista, sekä tilastointi maksuttomuudesta, esteettömyydestä, päihteettömyydestä ja tapahtumaan liittyen lasten/nuorten osuus
3. Tapahtumien ja näyttelyiden määrä

mittari	TP2024	TP2025	TA2026	TA2027
Omien ja kumppaneiden kanssa yhteistyössä järjestettyjen kulttuuritapahtumien määrä	17	22	20	20
taidenäyttelyiden tai vastaavien lukumäärä	9	11	9	9

Toiminnan painopistealueet 2027

1. Kaikille avoimet tapahtumat ja vuorovaikutteisuuden lisääminen

2. Lasten ja nuorten oikeuksien toteutuminen ohjelmatarjonnassa ja suunnittelussa
3. Rautalammin Pestuumarkkinat 2027 kehittäminen
4. Yhteistyön kehittäminen yhdistysten, kylien yritysten ja muiden toimijoiden kesken

Kulttuuripalvelut	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ero 2026-2027	%
T U L O T (ulkoiset)	2503	1704	1700	-4	0,23
M E N O T (ulkoiset)	-55586	-61148	-62124	976	1,6
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-53083	-59444	-60424	980	1,65
Poistot	-4110	0	-3768	3768	---
TULOT (sisäiset)	0	0	0	0	---
MENOT (sisäiset)	-7833	-6528	-8523	1995	30,6
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-7833	-6528	-8523	1995	30,6
TOIMINTAKATE YHT.	-65026	-65972	-72715	6743	10,2